

HÅLLBARHETS- ÖVERSIKT

HÅLLBAR OCH ANSVAR VID
HELSINGFORS UNIVERSITET

HELSINGFORS UNIVERSITET

INNEHÅLL

Förord – rektor Sari Lindblom.....	3
Arbete för världens bästa	4
Förutsättningarna för hållbarhet och ansvar finns i vår verksamhetskultur.....	6
Mångvetenskaplig forskning om hållbarhetsfrågor.....	10
Vi utbildar dem som kommer att förändra världen	33
Vi bygger en hållbar framtid tillsammans med andra	43
Hållbar och ansvarsfull universitetsvardag	62

FÖRORD

REKTOR SARI LINDBLOM

Hållbarhet och ansvar är en av tyngdpunkterna i Helsingfors universitets strategi 2021–2030. Universitetet har dock gjort och berett många åtgärder som anknyter till hållbarhet och ansvar redan under tidigare strategiperioder. De här åtgärderna har fått sin början i vår gemenskap, och därför vill jag tacka alla vid universitetet för deras långsiktiga arbete för att främja hållbarhet och ansvar.

Den förra strategiperioden, som löpte ut i slutet av 2020, hade ”Globalt inflytande genom samverkan” som vision. I linje med det här har vi producerat och fortsätter att producera ny information och innovationer som hjälper oss att lösa globala utmaningar. Universitetets forskningsbaserade undervisning ger förutsättningar för våra examinander att delta i ett samhällsbygge, där man tar ansvar för planeten och för allas välbefinnande. En hållbarhetskurs som har utarbetats bland annat i samarbete med över 160 personer vid universitetet ska öppna upp grunderna för olika hållbarhetsrelaterade problem och lösningar för alla våra studenter.

I slutet av förra strategiperioden slutade vi investera i företag som producerar fossila bränslen, vilket utgjorde en milstolpe på vår väg mot en koldioxidneutral placeringsportfölj. Utöver forskningen och undervisningen skapar våra egna vardagliga funktioner och vår förvaltning en hållbarare och mer ansvarsfull framtid.

Vi avlägsnar strukturer som skapar ojämlikhet och satsar på ekologisk hållbarhet på campusen. Samarbete främjar hållbarhet och ansvar. Under strategiperioden 2017–2020 stöddes tvärvetenskaplighet och bland annat Helsus, institutet för hållbarhetsvetenskap grundades. Vi intensifierade och fortsatte vårt externa samarbete med olika nationella och internationella aktörer.

Vi har nu sammanställt Helsingfors universitets arbete för hållbarhet och ansvar mellan två pärmor. Översikten belyser vårt universitets mångsidiga arbete för en hållbarare och ansvarsfullare framtid. Det här är ett arbete som fortgår oavbrutet. För att kunna ta följande steg har vi utarbetat ett program för hållbarhet och ansvar som sätter upp riktlinjerna för vår verksamhet under de kommande åren.

1 ARBETE FÖR VÄRLDENS BÄSTA

Det här är Helsingfors universitets första rapport som sammanställer vårt arbete för hållbarhet och ansvar. I början av den nya strategiperioden 2021–2030 blickar vi ännu tillbaka så att vi bättre kan planera för framtiden. Rapporten är en överblick över vårt arbete för hållbarhet och ansvar under den föregående strategiperioden 2017–2020, och samtidigt ett sätt för oss att göra vårt arbete mer transparent och öppet.

11

fakultet

7

sektorer

8 100

medarbetare

4

fristående institutioner

31 600

examensstuderande

4 638

medarbetare i undervisnings-
och forskningspersonalen

ARBETE FÖR VÄRLDENS BÄSTA

Den här rapporten innehåller utdrag från föregående strategiperiod, såväl från vår forskning med anknytning till ämnet som från övrigt arbete för hållbarhet och ansvar vid våra enheter. Allt arbete för hållbarhet och ansvar vid universitetet rymmer inte in mellan två pärmar, och därför kan den här rapporten betraktas som en halvtidsöversikt av ämnet. Att främja hållbarhet och ansvar är en pågående resa som bygger på de teman som lyfts fram också i denna rapport.

I universitetsjämförelser placerar vi oss i genomsnitt bland de 100 bästa universiteten i världen. **THE University Impact Rankings** av Times Higher Education gav oss en global placering på 80:e plats 2020. Jämförelsen grundar sig på FN:s globala mål för hållbar utveckling. Året innan, dvs. 2019, placerade vi oss som 15:e.

Visionen för strategin 2017–2020 var ”Globalt inflytande genom samverkan”.

I den slog vi fast att vi vill bygga en bättre och hållbarare värld genom att stärka vår roll i arbetet med att lösa globala problem. Vi utför vårt arbete för världens bästa genom våra grundläggande uppgifter: undervisning, forskning och samhällssamverkan – och genom vår praktiska verksamhet till vardags. Vi producerar forskningsbaserad kunskap för att lösa globala utmaningar och bygga ett hållbart samhälle. Vi utbildar ansvariga experter som kommer att förändra världen. En hållbarare framtid byggs tillsammans med andra aktörer: hållbarhet är en central del av våra partnerskap. Vi 40 000 som tillhör universitetssamfundet kan också bygga en hållbarare värld tillsammans genom att utveckla universitetets vardagliga funktioner.

Rapporten är indelad i fem avsnitt. Inledningsvis går vi igenom universitetets organisation och verksamhetskultur, som ger förutsättningar för att främja hållbarhet och ansvar. Därefter lyfter vi fram höjdpunkter inom forskningen och undervisningen under 2017–2020. Vi går också in på mångsidig samhällsamverkan både i Finland och internationellt och berättar hur vi har främjat hållbarhet och ansvar i universitetets vardagliga funktioner.

2 VÅR VERKSAMHETSKULTUR SKAPAR FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR HÅLLBARHET OCH ANSVAR

Universitetets organisationsstruktur och verksamhetskultur skapar förutsättningarna för att vi ska kunna främja hållbarhet och ansvar. Under strategiperioden 2017–2020 inrättade vi en kommitté för hållbarhet och ansvar vid universitetet. Kommittén ansvarar för utvecklingen, uppföljningen och rapporteringen av arbetet för hållbarhet och ansvar. Forskningscentrum, forskningssamfund och forskningsinstitut med fokus på hållbarhet stöder vårt arbete för hållbarhet och ansvar.

HELSUS FRÄMJAR HÖGKLASSIG OCH TVÄRVETENSKAPLIG FORSKNING OCH UTBILDNING INOM HÅLLBARHETS-VETENSKAP

Grundandet av Helsus – det första **institutet för hållbarhetsvetenskap** i Finland – under Helsingfors universitet 2018 hade stor betydelse för forskningen och utbildningen inom hållbarhet. Helsus koncentrerar forskningen och utbildningen inom hållbarhet till ett kluster som överskrider vetenskapsområdenas och campusens gränser, och som därmed skapar en tvärvetenskaplig miljö för forskare. I slutet av 2020 hade följande sju fakulteter anslutit sig till verksamheten: Agrikultur-forstvetenskapliga, Bio- och miljövetenskapliga, Humanistiska, Juridiska, Matematisk-naturvetenskapliga, Pedagogiska och Statsvetenskapliga fakulteten.

I slutet av 2020 hade Helsus (institutet för hållbarhetsvetenskap)

500

medlemmar

11

HELSUS-professurer

KOMMITTÉN FÖR HÅLLBARHET OCH ANSVAR ANSVARAR FÖR UTVECKLINGEN, UPPFÖLJNINGEN OCH RAPPORTERINGEN AV UNIVERSITETETS ARBETE FÖR HÅLLBARHET OCH ANSVAR

Hösten 2018 inrättade rektor en kommitté för hållbarhet och ansvar för att organisera arbetet för hållbar utveckling på hela universitetets nivå. Kommittén utvecklar universitetets arbete för hållbarhet och ansvar och består av experter, representanter för fakulteterna och sektorerna, samt studentmedlemmar. Prorektor med uppgiftsområdet hållbarhet och ansvar är ordförande för kommittén.

JÄMSTÄLLDHETS- OCH LIKABEHANDLINGS-KOMMITTÉN FRÄMJAR JÄMSTÄLLDHET, LIKABEHANDLING OCH INKLUSION SAMT BEVAKAR JÄMSTÄLLDHETENS UTVECKLING VID UNIVERSITET

Medlemmarna i kommittén väljs så att universitetets olika personalgrupper och studenter är representerade, men också olika kön och åldersgrupper i universitets-samfundet, samt grupper med särskild sakkunskap eller erfarenhet inom likabehandlingsfrågor. Prorektor med uppgiftsområdet hållbarhet och ansvar är ordförande för kommittén.

VI INLEDDE BEREDNINGEN AV HELSINGFORS UNIVERSITETS FÖRSTA PROGRAM FÖR HÅLLBARHET OCH ANSVAR

Hösten 2019 inrättade kommittén för hållbarhet och ansvar sju tillfälliga arbetsgrupper med uppgift att utarbeta planer för att förbättra hållbarheten vid universitetet. Arbetsgruppernas arbete lade grunden för programmet för hållbarhet och ansvar som färdigställdes 2022. Grupperna arbetade med följande teman: koldioxidavtrycket från byggnader, resor och it-tjänster, cirkulär ekonomi och ansvarsfull upphandling vid kontor och laboratorier, samt hållbarhetsutbildning och hållbarhetskommunikation.

Veikko Somerpuro

3 MÅNGVETENSKAPLIG FORSKNING OM HÅLLBARHETSFRÅGOR

Vi vid Helsingfors universitet främjar hållbar utveckling på många olika vetenskapsområden på alla våra campus. Vi bedriver banbrytande mångvetenskaplig forskning med hjälp av **11 fakulteter** samt **40 000 studenter** och forskare.

UPPFÖLJNING OCH RAPPORTERING AV HÅLLBARHETSFORSKNINGEN MED HJÄLP AV PUBLIKATIONSMETRIK

För att kunna följa upp den hållbarhetsvetenskapliga forskningen med hjälp av publikationsmetrik måste man först slå fast vilka publikationer som behandlar eller främjar hållbarhet eller som anknyter till FN:s globala mål för hållbar utveckling. Eftersom det är fråga om ett mångfasetterat ämne, finns det ingen fullkomlig metod.

Utgångspunkten för en uppföljning kan vara en organisation eller enhet. Vi kan granska publikationer från en enhet som fokuserar på hållbarhetsforskning eller ett specifikt hållbarhetstema, såsom vi har gjort i den här översikten. Även publikationernas innehåll kan vara en utgångspunkt. Internationella mångvetenskapliga databaser med medicinsk och naturvetenskaplig inriktning tillgängliggör olika metoder som bygger på sökfraser, algoritmer och publikationernas citeringsrelationer, med vilka man försöker sortera fram de publi-

kationer ur databasen som har anknytning till vart och ett av FN:s mål för hållbar utveckling. Metoderna kan ändå inte ta fram entydig information. Resultatet innehåller alltid irrelevanta publikationer samtidigt som en del av de relevanta publikationerna saknas. Databaserna innehåller inte heller ett heltäckande urval publikationer från alla vetenskapsområden.

På grund av metodernas brister ger en samtidig användning av flera olika tillvägagångssätt den bästa bilden av vår hållbarhetsforskning. Utöver att bevaka mängden publikationer kan vi följa upp deras övriga egenskaper, till exempel innehållet, för att klargöra bilden av hållbarhetsforskningen vid vårt universitet. Vårt mål är att hitta ansvarsfulla metoder inom publikationsmetriken för hållbarhetsforskningens rapportering i samarbete med experter inom publikationsmetrik samt personalen och studenterna.

HÅLLBARHETSVETENSKAPLIG FORSKNING GER LÖSNINGAR FÖR HÅLLBARHETSOMSTÄLLNINGENS GENOMFÖRANDE

Forskningen och undervisningen vid Helsus strävar efter att öka kunskapen om hållbarhet samt om de processer och omständigheter som krävs för att hållbarhetsomställningen ska kunna genomföras. Man strävar dessutom efter att med forskningens hjälp skapa konkreta hållbara lösningar i praktiken, i samarbete med dem som använder informationen. Helsus samarbetar nationellt med bland annat miljöministeriet, företag, Helsingfors stad och Aalto-universitetet. År 2020 inledde Helsus ett internationellt samarbete med andra europeiska institut.

MOT EN HÅLLBARARE URBAN FRAMTID

Stadsforskningsinstitutet Urbaria bedriver och utvecklar internationellt betydande stadsforskning och främjar det samhälleliga genomslaget av expertis och forskning inom området. Fyra fakulteter vid Helsingfors universitet hör till institutet: Bio- och miljövetenskapliga, Humanistiska, Matematisk-naturvetenskapliga samt Statsvetenskapliga fakulteten. Urbaria är en del av Institutet för hållbarhetsvetenskap, Helsus. Institutets forskning fokuserar på tre överlappande teman: platser (places), människor (people) och politik (politics).

Helsus arbetar med följande fem forskningsteman:

**KONSUMTION OCH
PRODUKTION**

GLOBALA SYD

ARKTIS

STÄDER

**TEORI OCH
METODOLOGI
INOM
HÅLLBARHETSVETENSKAP**

DE FORSKNINGSTEMATISKA HELHETERNA VID HELSUS ÄR MÅNGVETENSKAPLIGA

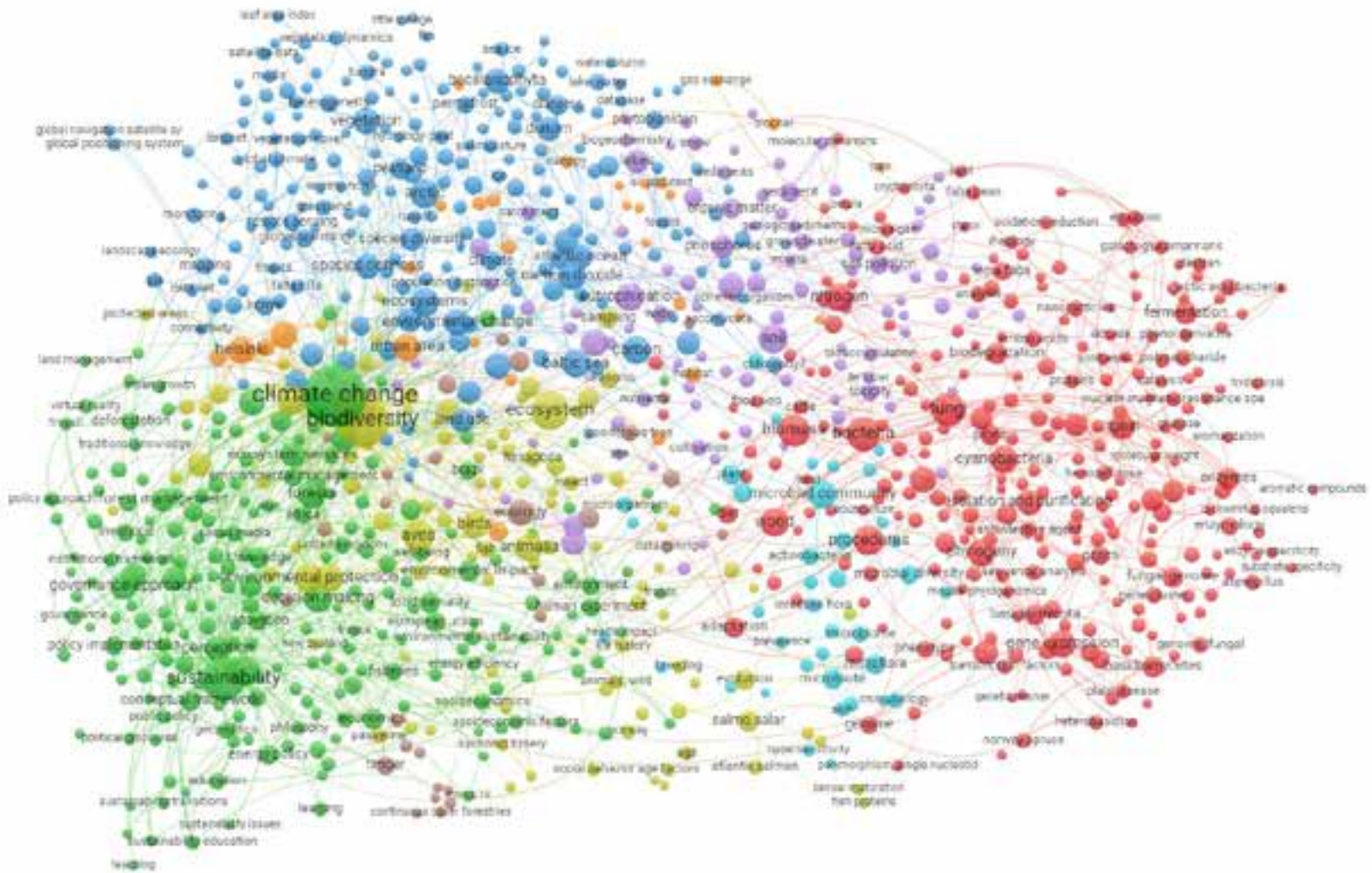

Bild 1. Helseus publikationer 2018–2020 co-wordanalys, VOSviewer, data: Scopus

Förekomst av nyckelord

Med hjälp av co-wordanalys kan man undersöka innehållet i vetenskapliga publikationer vid en organisation. Analysmetoden visualiserar antalet nyckelord som beskriver innehållet i publikationerna och deras förhållande till varandra. Ringen vid ett ord beskriver hur många gånger ordet förekommer i materialet. En förbindelse uppstår mellan ord när de förekommer i samma publikation. Färgerna symboliserar sådana orduppgrupper (kluster) som har ett särskilt förhållande till varandra. Metoden ger dock inte alltid en fullständig bild av det granskade objektet. På grund av publikationstakten kan co-wordanalysen betona forskning som gjorts med kvantitativa metoder samt naturvetenskaplig forskning.

Tabell 1. Helseus publikationer 2018–2020
Källa: Tuhat 14.1.2022

Publikation, klass	2018	2019	2020
Vetenskapliga referentgranskade publikationer (A, C)	495	610	721
Publikationer som syftar till samhällspåverkan (B, D, E)	204	261	235

HÅLLBARHETSVETENSKAPEN är ett problem- och fenomenbaserat samt lösningsinriktat tvärvetenskapligt forskningsområde som granskar interaktionen mellan människan och den övriga naturen. Syftet är att uppnå hållbart mänskligt och ekologiskt välmående.

HÅLLBARHETSOMSTÄLLNINGAR är grundläggande förändringar i samhällen när de utvecklas mot hållbart mänskligt och ekologiskt välmående. Hållbarhetsomställningar kräver sådana nya tillvägagångssätt och metoder som hållbarhetsvetenskapen utvecklar.

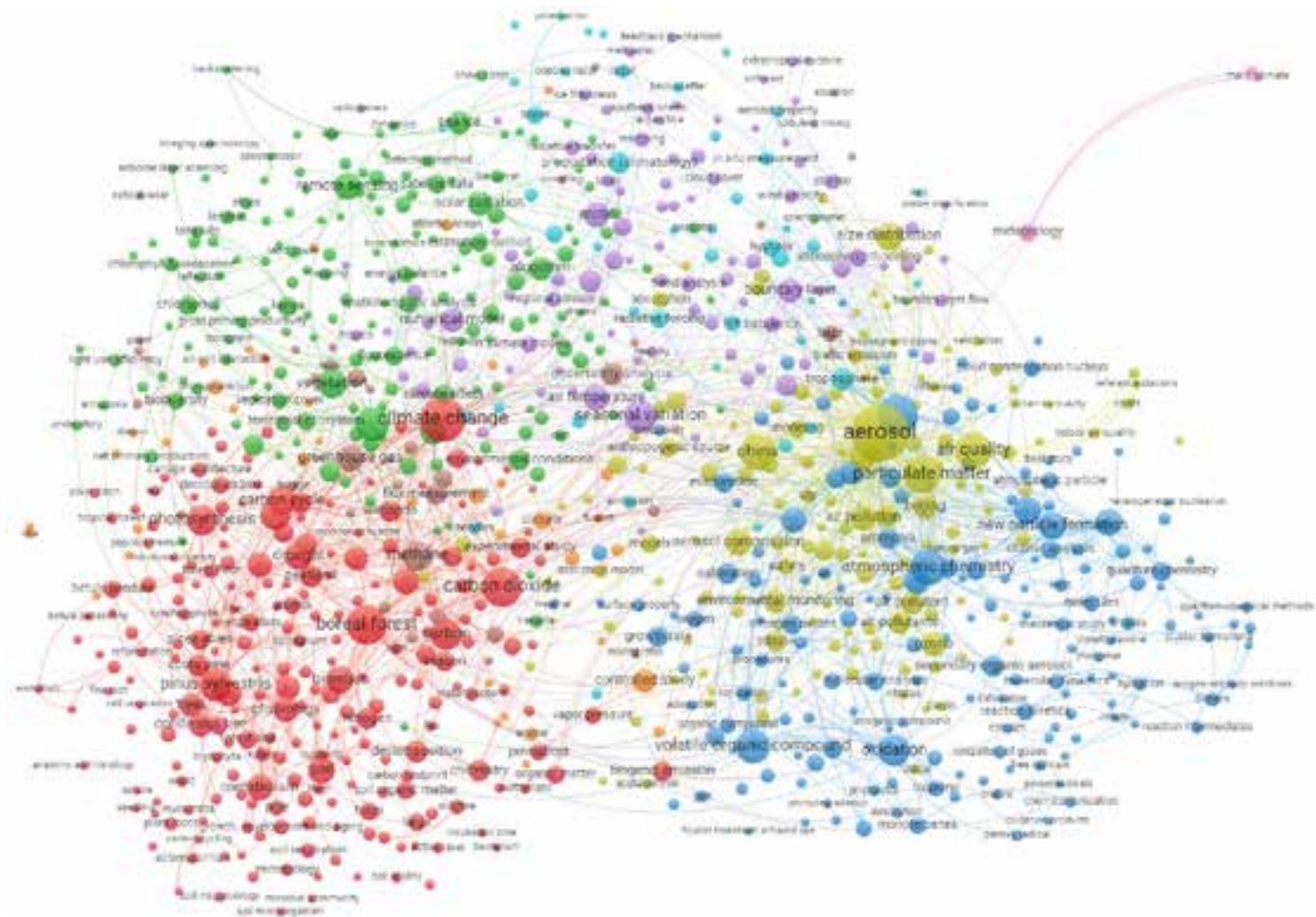

HÖGKLASSIG ATMOSFÄR- OCH MILJÖFORSKNING

Den högklassiga forskningen vid **Centret för atmosfärvetenskaper (INAR)** stärker atmosfär- och miljöforskningen nationellt och internationellt samt producerar forskningsdata för samhällets bruk. Centret bedriver forskning från molekylär till global nivå, särskilt när det gäller klimatförändringen, luftkvalitet, biogeokemiska kretslopp och ekosystemprocesser. INAR upprätthåller och utvecklar ett nätverk av forskningsinfrastrukturer som tillhandahåller långsiktiga data om atmosfären, ekosystemen och om interaktionen mellan dem.

Atmosfär- och klimatkompetenscentret ACCC ökar kunskapen om klimatförändringen och försämringen av luftkvaliteten

INARS FEM CENTRALA TEMATISKA FORSKNINGSOMRÅDEN SYNS TYDLIGT I CO-WORDANALYSENS VISUALISERING

Tabell 2. INAR:s publikationer 2018–2020
Källa: Tuhat 14.1.2022

Publikation, klass	2018	2019	2020
Vetenskapliga referentgranskade publikationer (A, C)	169	226	259

Bild 2. INAR:s publikationer 2018–2020 co-wordanalys, VOSviewer, data: Scopus

FORSKNING OM OJÄMLIKHETER I SAMHÄLLET

Det mångvetenskapliga forskningsinitiativet **Helsinki Inequality Initiative** (INEQ), som inleddes 2019, samlar 270 forskare för att undersöka intersektionella ojämlikheters orsaker och verkningar.

INEQ har följande tre forskningsteman:

Identifiering (recognition):

Hur upplever och identifierar vi ojämlikheter?

Förekomst (representation):

Hur samlar vi in information om ojämlikheter?

Lösningar (responses):

Hur kan vi åtgärda ojämlikheter genom politik?

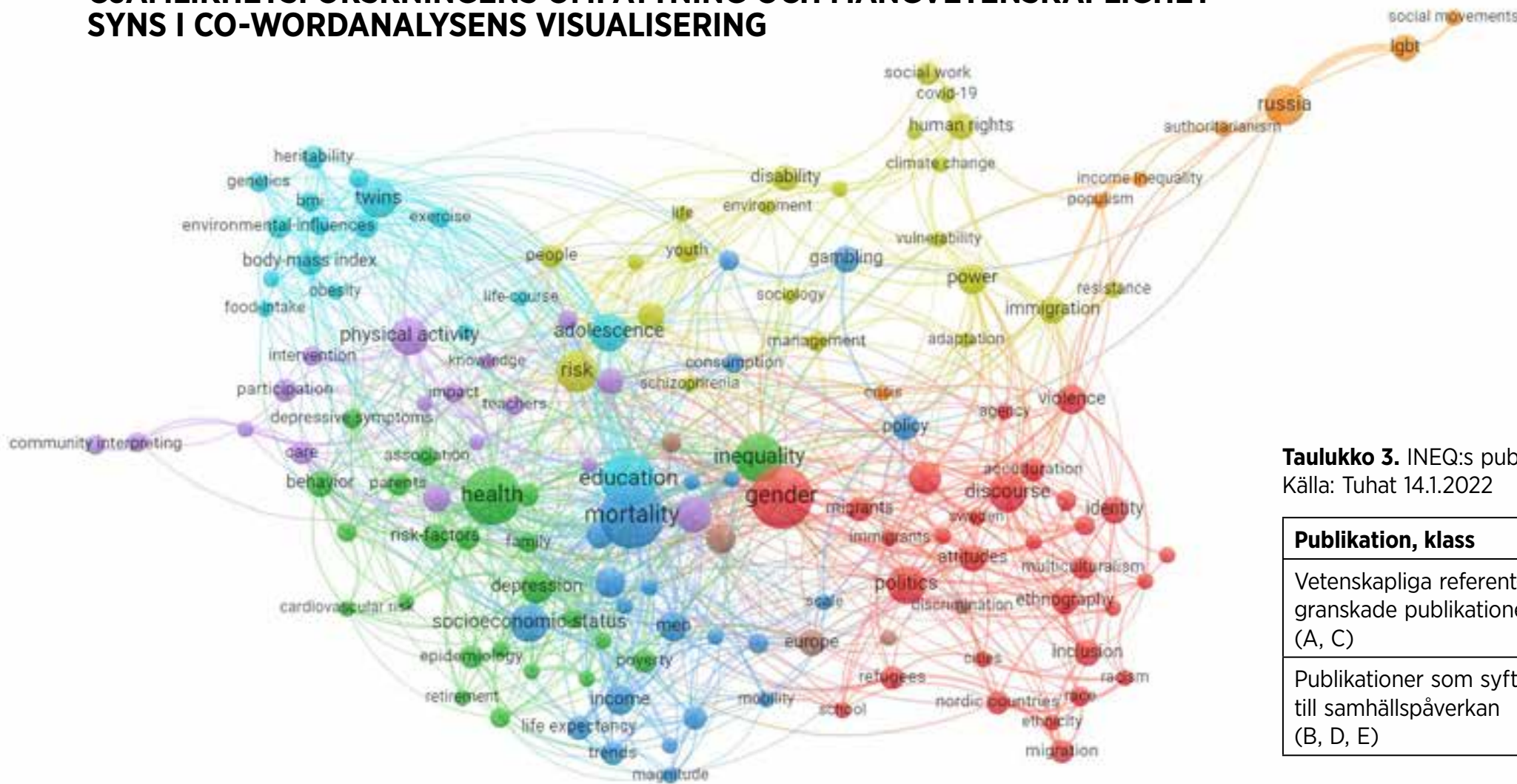
FORSKNING OM MÄNNISKANS OCH DJURENS GEMENSAMMA HÄLSA

Gemensam hälsa – One Health är ett tankesätt som ser människan som en del av organismerna och därmed människans och djurens hälsa i ett gemensamt sammanhang. Nätverket **HOH Helsinki One Health** omfattar fem fakulteter. Det grundades 2018. HOH fördjupar sig i interaktionen mellan djur- och människopopulationernas hälsa i en snabbt föränderlig miljö. Nätverket uppmuntrar olika områden och yrkesgrupper att arbeta tillsammans för att lösa gemensamma nya hälsoproblem som berör hela mänskligheten samt populationer i djurriket.

Gemensam hälsa värdesätter miljöns hälsa och möjliggör en gemensam hälsa för djur och människor. Om vi inte agerar på ett hållbart sätt och misslyckas med att bevara den biologiska mångfalden kommer det att leda till att sjukdomar sprids från art till art och från djur till människa.

Olli Peltoniemi, direktör, Helsinki One Health

OJÄMLIKHETSFORSKNINGENS OMFATTNING OCH MÅNGVETENSKAPLIGHET
SYNS I CO-WORDANALYSENS VISUALISERING

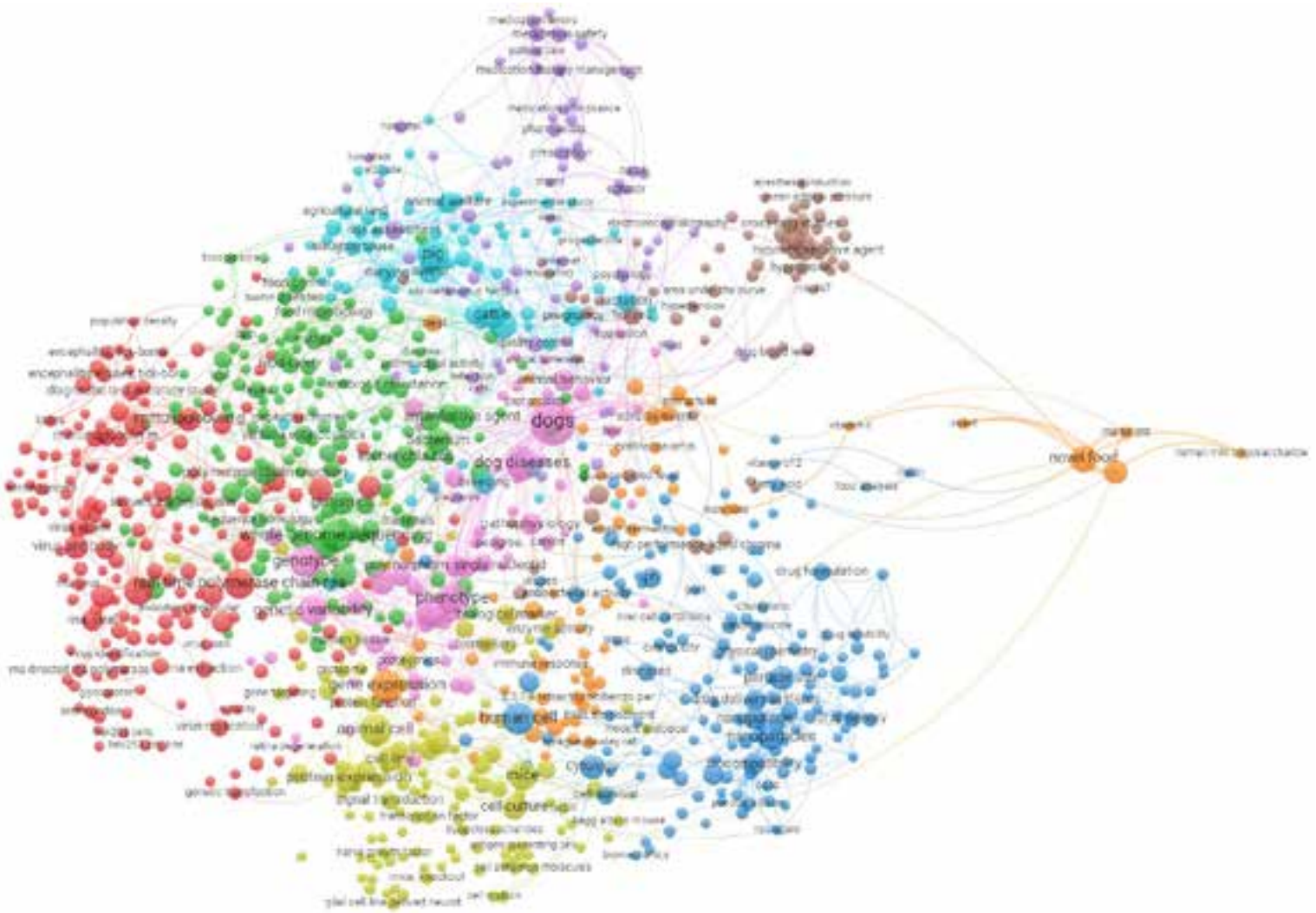

Taulukko 3. INEQ:s publikationer 2019–2020
Källa: Tuhat 14.1.2022

Publikation, klass	2019	2020
Vetenskapliga referentgranskade publikationer (A, C)	258	305
Publikationer som syftar till samhällspåverkan (B, D, E)	220	181

Bild 3. INEQ:s publikationer 2019–2020 co-wordanalys, VOSviewer, data: Tuhat

HELSINKI ONE HEALTH BEDRIVER MÅNGVETENSKAPLIG FORSKNING ÖVER ARTGRÄNSERNA

Tabell 4. HOH:s publikationer 2019–2020
Källa: Tuhat 14.1.2022

Publikation, klass	2019	2020
Vetenskapliga referent-granskade publikationer (A, C)	202	248
Publikationer som syftar till samhällspåverkan (B, D, E)	40	43

Bild 4. HOH:s publikationer 2019–2020 co-wordanalys, VOSviewer, data: Scopus

FINLANDS STÖRSTA FORSKNINGSFRA- STRUKTUR INOM BIODIVERSITET

Naturhistoriska centralmuseet Luomus upprätthåller och breddar de naturhistoriska nationalsamlingarna samt erbjuder dem som forskningsmaterial, och arbetar också med vetenskaps- och miljöfostran. Forskningen vid Luomus undersöker naturens mångfald och förändringar i miljön samt interaktionen mellan människan och den övriga naturen. Luomus är ett centrum för geologisk grundkunskap som möjliggör forskning som baserar sig på organismernas utvecklingshistoria och isotopmetoder. Expertis erbjuds särskilt i frågor som gäller naturens mångfald.

Webbtjänsten **Finlands Artdatacenter**, som samlar in och sammanför finländsk artdata till ett och samma ställe, grundades av Luomus. Luomus utvecklar också **webbinlärningsmiljön Pinkka**, som stöder identifieringen av arter och undervisningen i artkännedom.

Luomus har grundat en **fröbank för hotade finländska växtarter** som en del av ett EU-finansierat skyddsprogram för ex situ bevarande av vilda växter i Finland.

Kajsaniemi botaniska trädgård, som funnits i Helsingfors centrum sedan 1829, har fungerat som rekreationsplats för stadsborna i flera generationer. Trädgårdens tio växthus är öppna för allmänheten och bjuder på intryck från växtvärlden i stekheta öknar, fuktiga regnskogar och tropiska våtmarker. Den centrala uppgiften för Helsingfors universitets botaniska trädgård är att upprätthålla en vetenskaplig samling av levande växter som kan utnyttjas i universitetets forskning och undervisning.

LÄS MER OM FORSKNINGEN:

Naturskyddet måste effektiviseras på grund av förändringarna i klimatet och livsmiljöerna

Vid undersökningen av effekterna av klimatförändringen och förändringarna i livsmiljöernas kvalitet framgick det att läget har försämrats för nästan alla granskade fågelpopulationer i Finland. Forskningsgruppen har tagit fram indikatorer som följer upp förändringarna i den biologiska mångfalden på ett område och fungerar på så sätt som effektiva verktyg för att mäta hur väl naturskyddet fungerar. Indikatorerna är tillgängliga på webbplatsen Luonnontila.fi.

Läs mer om forskningen på Luomus webbplats.

FORSKNINGSSTATIONERNAS LÅNGA TIDSSERIER GER INFORMATION OM MILJÖFÖRÄNDRINGAR

TVÄRMINNE ZOOLOGISKA STATION är en havsnära forskningsstation, där man bedrivit högklassig biologisk forskning sedan 1902. Stationen erbjuder utmärkta ramar för bland annat forskning om kustekosystem. Tyngdpunkterna i forskningen ligger på Finska vikens saltfattiga kustvatten samt på evolutions- och populationsbiologi.

An aerial photograph of a large, deep blue lake surrounded by a dense, green forest. The lake is the central focus, with its surface reflecting the sky. The forest covers the surrounding land, extending to the horizon under a blue sky with scattered white clouds. A small, light-colored object, possibly a boat or a small island, is visible in the middle of the lake.

HYTTIÄLÄ STATION har **SMEAR II -mätstation**, som på ett avancerat bevakar sambanden mellan ekosystemen och atmosfären. SMEAR är oavbrutet i gång och följer upp olika variabler, bland annat skogens ekofysiologi och produktionsförmåga, jordmånens och vattnets balans, meteorologin, strålningen, strömmarna och småpartiklarna i atmosfären. Stationen producerar öppna data som forskarna kan använda för forskning av olika slag.

KILPISJÄRVI BIOLOGISKA STATION undersöker naturen och miljön i norr. Forskningen fokuserar på långtidsuppföljningar som kartlägger miljöns tillstånd. Den äldsta av dem har undersökt variationer i sorkbeståndet sedan 1946. Olika projekt som undersöker klimatförändringen är en allt viktigare del av stationens verksamhet.

LAMMI BIOLOGISKA STATION undersöker bland annat ekosystemen i barrskogs-zonen, vattenkvaliteten i de omgivande vattendragen och sjukdomsalstrare i vattendragen.

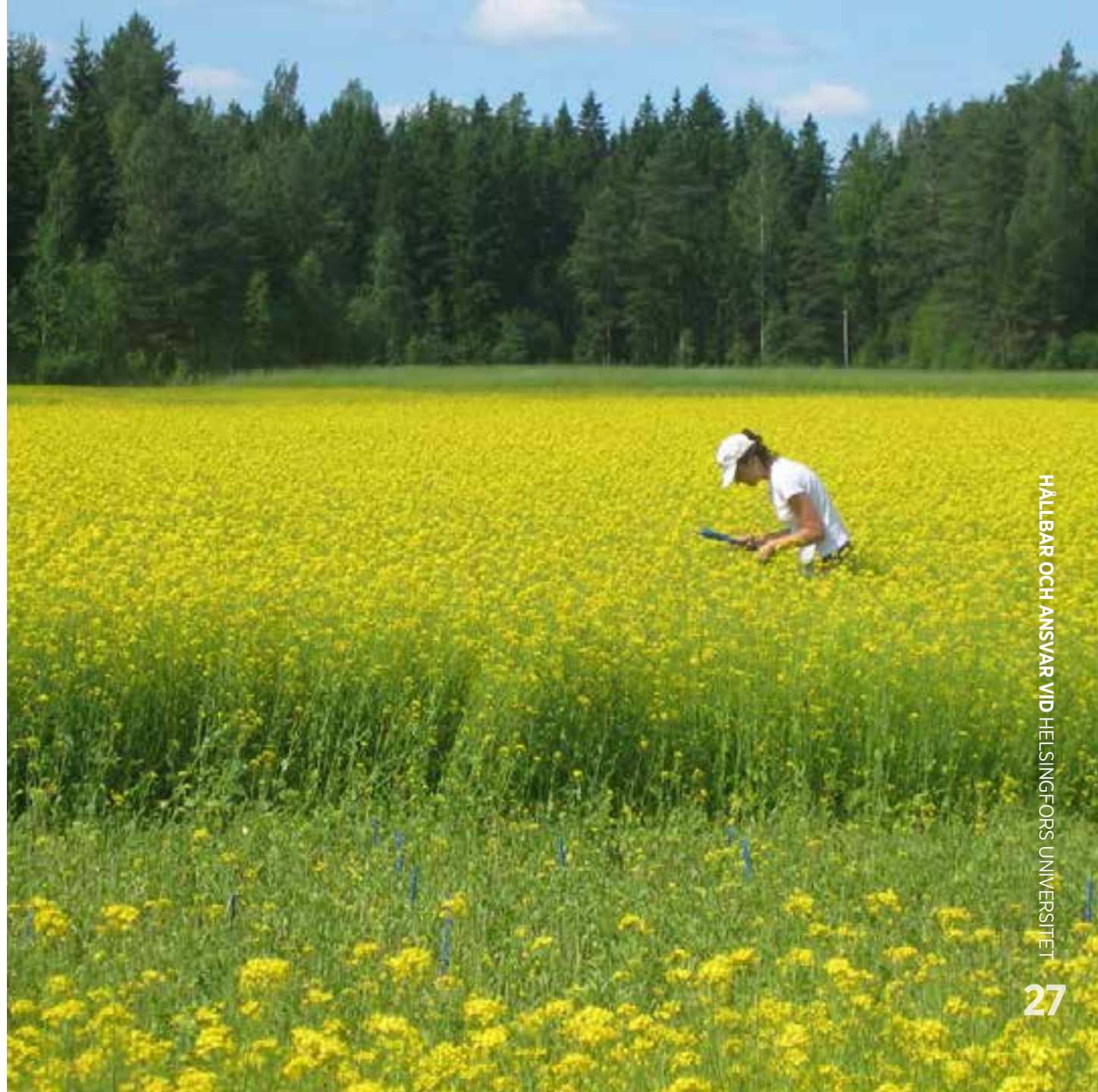
VÄRRIÖ FORSKNINGSSTATION undersöker atmosfären och nordliga ekosystem. Merparten av forskningen i Värriö har anknytning till klimatförändringen och baserar sig på data från SMEAR-mätstationen. Stationen samlar in långa observationsserier som används för att följa upp förändringar i den nordliga skogs- och fjällnaturen, utifrån bland annat fenologin, bär- och kotteskördarna, fåglarna och insekterna.

MUDDUSJÄRVI FORSKNINGSSTATION är av världens nordligaste platser för lantbruksrelaterad forskning. Forskningens fokus ligger på miljö och lantbruk i Norra Lappland. Stationens forskning förfogar över 13 hektar åker, 700 hektar skogsmark och 1 000 hektar vattenområden.

VIKS FORSKNINGSGÅRD är troligtvis den urbanaste lantgården i Finland, i och med att den ligger mitt i Helsingfors på campusområdet i Vik. Gården används främst för forskning och undervisning i agrikultur- och skogsvetenskaper vid Helsingfors universitet. Området har bland annat 155 ha odlingsmark, en ladugård och 70 mjölkkor. Forskningen på gården stöder hållbarhet inom lantbruket och man undersöker bland annat bindningen av koldioxid i odlingsmark och mångfaldens betydelse för jordmånen.

TAITAS FORSKNINGSSTATION I KENYA undersöker den östafrikanska miljön ur flera vetenskapliga perspektiv. Forskningen på Taita fokuserar på Taitabergen och deras närmiljö, bland annat på den lokala växtligheten och biodiversiteten, vattendragen, markanvändningen och näringarna samt klimatförändringen. Stationen stöder forskning som främjar målen för hållbar utveckling eller bidrar till att bevara den biologiska mångfalden och ekosystemen. Forskningsstationen i Taita är Helsingfors universitets sydligaste verksamhetsställe.

UNDERVISNING OCH VETENSKAPSFÖSTRAN ÄR EN DEL AV FORSKNINGSSTATIONERNAS VERKSAMHET. På stationernas fältkurser kan studenterna öva på forskning i praktiken: samla in prover, göra mätningar och analysera resultaten. Även skolbesök och naturkurser samt annan vetenskaps- och naturrelaterad kommunikation hör till forskningsstationernas verksamhet.

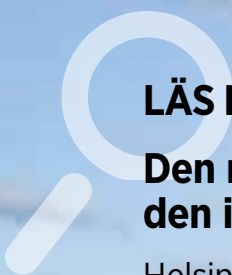

LÄS MER OM FORSKNINGEN:

Grundforskningen kan bidra till att hitta metoder som effektiviserar skogsbruket och skyddar naturen

Atmosfärens koldioxid skulle kunna bindas till näringsämnen och andra råvaror mer effektivt genom att öka trädens tillväxt i vissa områden. Samtidigt skulle det vara möjligt att stödja bevarandet av skogar i naturtillstånd på annat håll.

Läs mer om den här forskningen på Helsingfors universitets webbplats.

LÄS MER OM FORSKNINGEN:

Den nya forskningskatamaranen Augusta breddar den internationella havsforskningen på toppnivå

Helsingfors universitets zoologiska forskningsstation i Tvärminne i Hangö fick ett nytt forskningsfartyg. Fartyget används för havsforskning i kustområden.

Läs mer om det nya forskningsfartyget på Helsingfors universitets webbplats.

ÖPPEN VETENSKAP FRÄMJAR ANSVARSFULL FORSKNING

Vår utgångspunkt är att de vetenskapliga publikationer som produceras hos oss ska vara öppet tillgängliga. Universitetet anslöt sig till DORA-deklarationen 2020. Genom att underteckna deklarationen vill vi visa att vi förbinder oss till utveckling av forskningsutvärdering, ansvarsfull metrik och främjande av öppen vetenskap.

Helsingfors universitet delar årligen ut ett pris för öppen vetenskap som ett erkännande för betydande arbete för öppen vetenskap. Syftet med priset är att lyfta fram dem som aktivt utövar öppen vetenskap, samt öka kännedomen om god praxis vid universitetet.

- År 2020 tilldelades Laura Riuttanen, forskardoktor vid Centret för atmosfärvetenskaper (INAR), priset för två projekt för öppet lärande. De två projekten Climate University och Ilmasto.nyt tog fram studiehelheter om klimatförändringen och hållbar utveckling på ett mångvetenskapligt sätt.
- År 2019 gick priset till Luomus, som tillhandahåller och upprätthåller betydande självutvecklade tjänster och datalager som är öppna för både forskare och medborgare. Dessutom har Luomus sedan länge organiserat och utvecklat medborgarforskning.

Linda Tammisto

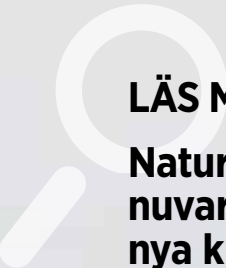
BIBLIOTEKET FRÄMJAR ÖPPEN VETENSKAP

Tjänsterna som tillhandahålls av Helsingfors universitets bibliotek finns tillgängliga både på nätet och på universitetets alla fyra campus. Alla har rätt att använda biblioteket och lånerätten gäller alla personer som är över 15 år och som är varaktigt bosatta i Finland.

Helsingfors universitets bibliotek främjar öppenhet i fråga om forskningsmaterial och forskningsbaserad kunskap genom många projekt och tjänster. Forskarnas arbete underlättas med tjänster för öppen publicering och stöd för författaravgifter. Vetenskapliga publikationer av universitetets forskare har öppnats för allmänheten i samarbete med **Finska litteratursällskapet**. Biblioteket har också grundat open access-förlaget **Helsinki University Press (HUP)** tillsammans med det universitetsägda förlaget **Gaudeamus**. Målet är att ge tillgång till viktigt material samt att främja öppen vetenskaplig publicering till en hanterlig kostnad.

Biblioteket främjar en allt enklare tillgång till forskningsdata enligt FAIR-principerna. Biblioteket producerar aktuell information om publikationer om hållbarhet och ansvar som publicerats vid universitetet. Framöver är informationen också tillgänglig via forskningsportalen **TUHAT**.

Universitetets öppna publikationsarkiv **Helda** ökar synligheten, användningen och genomslaget hos universitetets forskningspublikationer genom att erbjuda dem öppet till alla som behöver information. Arkivet innehåller textmaterial som producerats vid universitetet, såsom avhandlingar, böcker, artiklar och publikationer från enheterna. **Editori** som erbjuds av Helsingfors universitets bibliotek är en publikationsplattform för öppna tidningar och ett verktyg för lärare i undervisningen om publikationspraxis.

LÄS MER OM FORSKNINGEN:

Naturen har anpassat sig lokalt till det nuvarande klimatet – att anpassa sig till det nya klimatet kräver ny evolution

Organismerna är beroende av sin miljö. För att de ska kunna fungera rätt under rätt årstid måste de kunna läsa signalerna i sin livsmiljö. Klimatförändringen förändrar tidpunkten för de här signalerna i snabb takt, såsom ansamlingen av antalet varma dagar. Ett omfattande nätverk av forskare gör gällande att den årstidsbundna tidpunkten för organismernas verksamhet – det vill säga fenologin – inte håller jämna steg med signalernas variationer.

Läs mer om den här forskningen på Helsingfors universitets webbplats.

4 VI UTBILDAR DEM SOM KOMMER ATT FÖRÄNDRA VÄRLDEN

Hållbarhetsfrågor är kopplade till alla utbildningsområden. Vi erbjuder perspektiv på hållbar utveckling i samband med flera utbildningsprogram, kurser och studiehelheter. Teman med anknytning till hållbar utveckling tas upp i undervisningen vid nästan alla fakulteter, från Bio- och miljövetenskapliga till Humanistiska fakulteten.

Hos oss kan du studera
till hållbarhetsexpert i
följande mångvetenskapliga
och internationella
examensprogram:

**Magisterprogrammet i
miljöförändringar och
global hållbarhet**

**Magisterprogrammet i
atmosfärvetenskaper**

**Magisterprogrammet
i urbana studier och
planering**

Hösten 2020
lanserade INEQ den
tvärvetenskapliga och
fakultetsöverskridande
utbildningsmodulen
**Helsinki Inequality
Studies**, som är öppen
för alla studenter vid
Helsingfors universitet.

HELSUS OCH HYPE UTVECKLAR EN GEMENSAM HÅLLBARHETSKURS FÖR HELA UNIVERSITETET

Planeringen av hela universitetets gemensamma hållbarhetskurs inleddes under vårterminen 2020. Rektoratet, Centret för universitetspedagogik HYPE och Helsus har deltagit i planeringen. Utöver dem har cirka 160 lärare, forskare och studenter vid olika fakulteter och utbildningsprogram deltagit i planeringsarbetet.

Planeringen siktade på ett pilotförsök våren 2021. Den frivilliga och valfria MOOC-baserade hållbarhetskursen, som omfattar tre studiepoäng på kandidatnivå, utvecklas vidare utifrån pilotförsökets resultat. I framtiden består hållbarhetskursen av en för alla gemensam del på tre studiepoäng och av en separat del på två studiepoäng för olika utbildningsprogram eller fakulteter.

Läs mer: **Bloggen Educating Sustainability Experts**

160 personer vid universitetet är med och utvecklar hållbarhetskursen

Sini Holopainen

HELSUS CO-CREATION LAB

HELSUS Co-Creation Lab erbjuder magister-studerande möjlighet att genomföra sitt pro gradu-arbete i samarbete med en partner inom den privata eller offentliga sektorn i en hand-ledd och schemalagd process som baserar sig på sex co-creationträffar.

I samband med Co-Creation Lab svarar studenten på en hållbarhetsutmaning som samarbetspartnern presenterar och skriver sitt pro gradu-arbete om ett ämne som preciseras under co-creationträffarna. Nätverkande och erfarenhetsskapande är en väsentlig del av arbetet, där vi för samman verkliga hållbarhetsutmaningar och framtidens experter. Co-Creation Lab arrangerades för första gången under terminen 2019–2020. Temat var cirkulär ekonomi och samarbetspartnerna UPM-Kymmene Abp, Valio Ab, Outotec Abp och miljöministeriet.

CLIMATE UNIVERSITY ERBJUDER AVGIFTSFRIA NÄTKURSER TILL ALLA SOM VILL DELTA I HÅLLBARHETSOMSTÄLLNINGEN

Climate University, som utvecklats i samarbete mellan finländska högskolor, är ett nätverk med 18 universitet och yrkeshögskolor som leds av Centret för atmosfärvetenskaper (INAR). Målet är att utveckla klimat- och hållbarhetsundervisningen vid högskolor och gymnasier i Finland. År 2020 publicerade nätverket en helhet med nio nätkurser med vars hjälp vem som helst kan studera de färdigheter som behövs för att förändra världen.

ARBETSGRUPPEN KEKEPEDA UTVECKLAR PEDAGOGIK INOM HÅLLBAR UTVECKLING

KekePeda vid Pedagogiska fakulteten vid Helsingfors universitet är en arbetsgrupp för hållbar utveckling som består av lärare och studenter. Pedagogiken inom hållbar utveckling utgår från ekosocialt och planetariskt bildningstänkande, och har en mångvetenskaplig och mångsidig tillämpning. De centrala pedagogiska metoderna omfattar dialog, reflektion, forskning, aktivitet och påverka.

VETENSKAPSFOSTRAN ÄR EN DEL AV UNIVERSITETS FORSKNING, UNDERVISNING OCH SAMHÄLLSSAMVERKAN

Att få barn och unga att intressera sig för vetenskap och forskning är viktigt både i och utanför skolan. Forskningen inom vetenskapsfostran skapar en grund för att stärka och utveckla de vetenskapliga kunskaperna. Nya meningsfulla lösningar och pedagogiska innovationer behövs för att inspirera barn och unga – de som utformar framtiden – att stärka sina vetenskapliga kunskaper på olika områden. Under skolloven vid grundskolorna och läroanstalterna på andra stadiet ordnar vi vetenskapsläger och vetenskapskurser som ska få barn och unga att intressera sig för olika vetenskapsgrenar.

Helsingfors universitets Vetenskapsutbildningscentrum och Inar ordnade en internationell, inkluderande fortbildningskurs med namnet Teachers' Climate Change Forum 2019, som riktade sig till lärare på olika utbildningsnivåer världen över. De lärare som genomfört kursen har färdigheter att hantera klimatförändringen pedagogiskt på ett meningsfullt och mångsidigt sätt ur olika vetenskapliga perspektiv, också med beaktande av olika övertygelser och attityder.

JunnuYliopisto i Lahtis, som inledde sin verksamhet med pilotförsök hösten 2020, erbjöd inspirerande lärupplevelser inom vetenskap och forskning för alla förskoleelever, grundskoleelever och gymnasieelever i staden.

BROAR MELLAN UNGA INVANDRARE OCH HÖGSKOLEUTBILDNINGEN

År 2020 inledde Urbaria ett samarbete med Eira vuxengymnasium kring gymnasieförberedande utbildning (Luva). Den gymnasieförberedande utbildningen riktar sig till invandrare och utländska studerande som vill studera i gymnasiet och avlägga studentexamen. Syftet med samarbetet är att bygga broar mellan invandrarungdomar och den högre högskoleutbildningen samt mellan ungdomarna och deras egen stadsmiljö.

UTBILDNINGSSAMARBETET UNA EUROPA FÖRBÄTTRAR MÖJLIGHETERNA TILL LÄRANDE OCH BREDDAR UTBILDNINGSBUDDET

Helsingfors universitet anslöt sig till Una Europa-alliansen hösten 2019. Samarbetet har följande fem fokusområden: Europaforskning, hållbarhetsvetenskap, datavetenskap och artificiell intelligens, samt områdena för kulturarv och gemensam hälsa (One Health).

Veikko Somerpuro

STÖDET TILL KONTINUERLIGT LÄRANDE INGÅR I VÅRT ARBETE FÖR HÅLLBARHET OCH ANSVAR

Vi är Finlands största öppna gemenskap för tänkande och kontinuerligt lärande. Olika hållbarhetsteman ingår i vårt utbud för kontinuerligt lärande. År 2020 ordnade universitetets utbildningsbolag HY+ och Öppna universitetet första gången den mångvetenskapliga utbildningshelheten **Kestävyys organisaation voimavaraksi** (Hållbarhet som en resurs i organisationen), som fokuserar på hållbarhet och ansvar. Utbildningshelheten ger den senaste forskningsbaserade kunskapen samt konkreta verktyg för att tillämpa principerna för hållbar utveckling i den egna organisationen och för att leda människor och strategiarbetet för hållbar utveckling i samtiden.

Målet är att utbilda

1 %

av alla européer
i grunderna i AI

Kursen Elements of AI startade första gången våren 2018

740 000

registrerade deltagare

170

från över

länder

92 000

personer har genomfört kursen

12,4 %

prestationsprocenten

40 %

av deltagarna är kvinnor

ÖPPNA UNIVERSITET har erbjudit sina kurser avgiftsfritt till arbetslösa och permitterade under coronapandemin.

Helsingfors universitet stöder sysselsättningen under den exceptionella tiden och efter den: De som är arbetslösa och permitterade har sedan hösten 2020 kunnat studera avgiftsfritt vid Öppna universitetet.

5 VI BYGGER EN HÅLLBAR FRAMTID TILLSAMMAS MED ANDRA

För att kunna fullfölja visionen ”Globalt inflytande genom samverkan” intensifierade och breddade vi samarbetet såväl med våra nya som befintliga samarbetspartner. Hållbarhet är en central del av partnerskapsarbetet och samverkan med samhället. Vi samarbetar med städer, företag och stiftelser under olika hållbarhetsteman. En viktig del av samarbetet inbegriper även andra universitet och sektorforskningsinstitut, både i Finland och i utlandet.

HELSINGFORS UNIVERSITETS ROLL I HANTERINGEN AV CORONAPANDEMIN

Våra forskare har spelat en aktiv roll i det internationella vetenskapliga samarbetet som syftar till att hantera och motverka coronapandemin. Universitetet är också med i ett samarbetsnätverk för finländska experter som arbetar med pandemin och erbjuder information och kunskap som stöd i beslutsfattandet. Våra forskningslokaler och vår kompetens möjliggör innovativa tillvägagångssätt för att dämpa pandemins effekter.

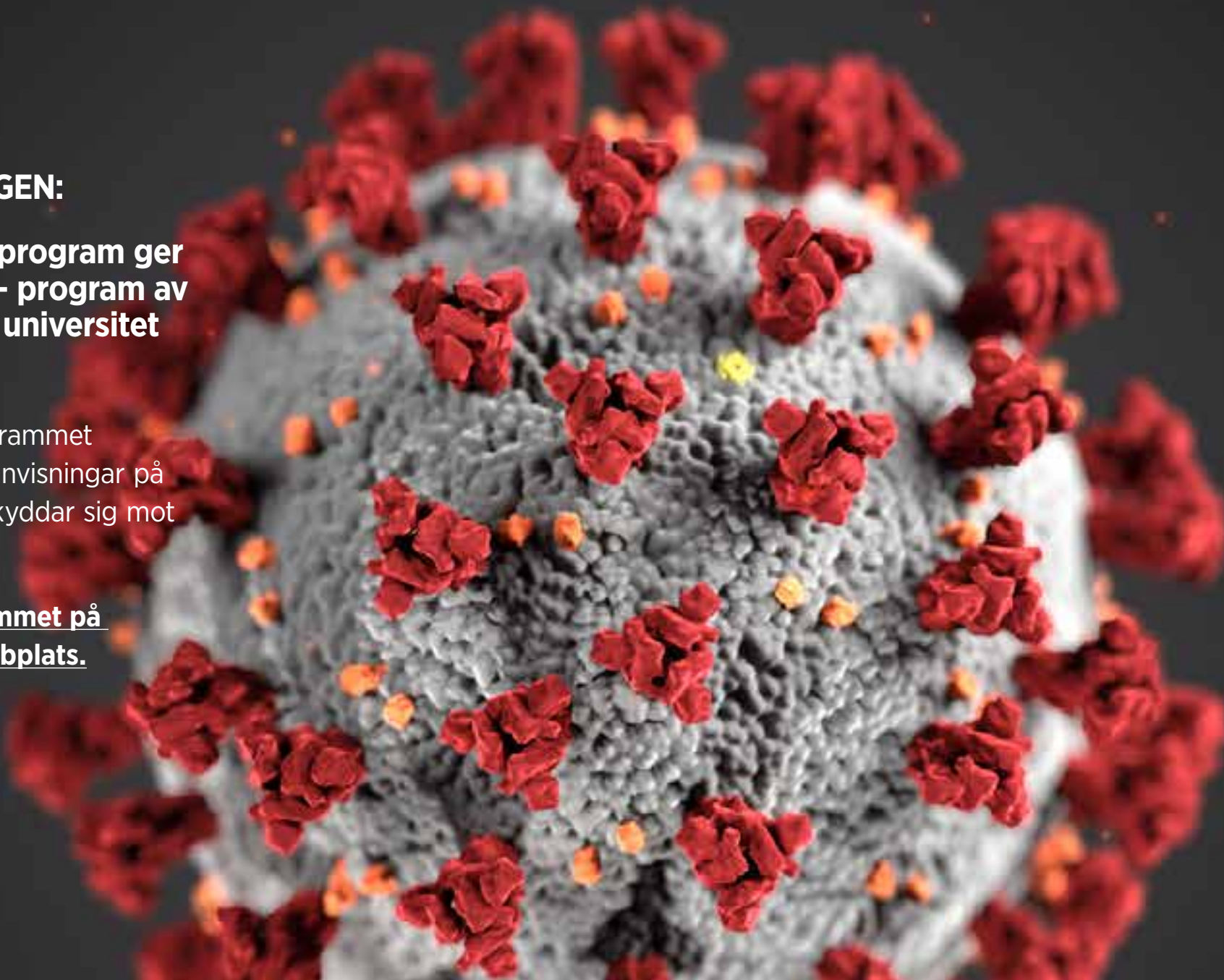
Våra forskare har kommenterat pandemin i offentligheten och delat forskningsbaserad kunskap. Utöver de medicinska forskarna har bland annat våra professorer i gemensam hälsa uppmärksammats flitigt i finländska medier under pandemin. Våra forskare har också deltagit i bland annat utvärderingen av behandlingar samt i utvecklingen av vacciner och läkemedel.

LÄS MER OM FORSKNINGEN:

Sekvensering – forskningsredskapet som följer upp coronapandemin

Forskarna och teknologiexperterna vid Helsingfors universitet har fått en framträdande roll i coronapandemins hantering i och med att nya smittsamma virusvarianter spritt sig till Finland. Uppföljningen av virusvarianterna kunde snabbt inledas med hjälp av universitetets sekvenseringsutrustning och expertis – pågående forskningsprojekt, god beredskap och samarbete mellan olika aktörer har bidragit till att man kunnat reagera snabbt ända från början av pandemin.

Läs mer om sekvensering på Helsingfors universitets webbplats.

LÄS MER OM FORSKNINGEN:

Flerspråkigt utbildningsprogram ger information om corona – program av forskare vid Helsingfors universitet hjälper i Senegal

Med hjälp av utbildningsprogrammet LILEMA kan senegaleser få anvisningar på sitt lokalspråk om hur man skyddar sig mot coronaviruset.

Läs mer om LILEMA-programmet på Helsingfors universitets webbplats.

FÖRETAGSSAMARBETE INOM HÅLLBARHETS- TEMANAS RAMAR

SUSTAINABILITY MASTER CLASS

är en kurs som ordnas av universitetet och olika samarbetspartner. Kursen fokuserar på lösning av konkreta problem och efterliknar processen i ett startupföretag. Under våren 2019 sökte man lösningar på problem som rörde matsvinn, konsumentval och mjölkböndernas arbetshälsa. Idéer utbyttes över fakultetsgränserna och även med företagsvärlden. Utmaningarna grundade sig på affärsverksamhetens behov hos samarbetspartnern Valio.

SCIENCE AND BUSINESS IN DIALOGUE

Science and Business in Dialogue, som styrs av Helsingfors universitets rektor, är en evenemangsserie och ett nätverk där deltagarna delar information om konkreta samarbetsexempel mellan näringsliv och forskning samt även tips om nya samarbetsmöjligheter. Temana med anknytning till hållbarhet har bland annat rört vattnet som en källa till innovationer och miljöansvar i Ryssland.

LÄS MER OM FORSKNINGEN:

Helsingfors universitet och Nokia Bell Labs utvecklade smart 5G-teknologi som följer upp luftkvaliteten

Projektet MegaSense har som mål att skapa ett globalt observationssystem som ger exakt information om luftkvaliteten och skadliga ämnen i luften. Informationen kan användas i olika apparater i bilen, hemma och på kontoret.

Läs mer om samarbetet på Helsingfors universitets webbplats.

År 2018 genomförde Luomus klimatförändringskursen Sopeudu muutokseen (Anpassa dig till förändringen) som riktade sig till företag

HÅLLBAR FÖRETAGS- OCH INNOVATIONSVERKSAMHET

HELSINKI THINK COMPANY

Helsingfors universitets företagargemenskap Helsinki Think Company utvecklar studenternas och det akademiska samfundets företagarfärdigheter. Verksamhetens fokus ligger på påverkansarbete i aktuella samhälleliga frågor och tillämpning av entreprenörmässiga metoder för att hitta konkreta lösningar på betydande problem.

I idétävlingen **4UNI** fick studenterna utveckla konkreta koncept och idéer kring olika teman. År 2020 hade man "sähköistyvä yhteiskunta" (digitalisering i samhället) som tema. **Mutiny** är ett acceleratorprogram för team som befinner sig i startskedet och som har en affärsidé med social eller ekologisk inverkan.

FÖRETAGARPROGRAMMET HELSEED

HELSEED är ett företagarsprogram för studenter som uppmuntrar dem att utveckla sina idéer till startupföretag. Programmet ger information om företagande och stöd bland annat för att utarbeta affärsplaner. Helsingfors universitets fonder finansierar de intressantaste startupföretagen i initialskedet.

HELSEED ordnades för första gången 2020. Fler än ett tjugotal team deltog i programmet och det tilldrog sig stor uppmärksamhet bland olika intressegrupper. Helsingfors universitets fonder har hittills investerat i två bolag, som vardera fått 30 000 euro. Bolagen är **Evergreen Viherseinät Oy** och **Evexia Oy**. Läs mer om Evergreen och Evexia i Helsinki Think Companys blogginlägg under rubrikerna **Yrittäjyydellä terveydenhuollon alalle** och **Yritysidea löytyi omasta keittiöstä**.

LÄS MER OM FORSKNINGEN:

Världens första vaccin för insekter skyddar bin mot sjukdomar

Vaccinet Dalan AH blandas i födan och främjar pollinerarnas hälsa och stöder matproduktionen på hela jordklotet.

Läs mer om den här forskningen på Helsingfors universitets webbplats.

LÅNGSIKTIGT SAMARBETE MED HELSINGFORS STAD

SAMARBETE KRING INKUBATORN **URBAN TECH HELSINKI**

Helsingfors universitet, Helsingfors stad, Aalto-universitetet och Yrkeshögskolan Metropolia samarbetade för första gången kring en inkubator. Urban Tech Helsinki söker rena och hållbara lösningar till städer. Syftet är att locka experter samt att stödja och påskynda uppkomsten av forskningsorienterade företag i huvudstadsregionen och främja deras tillväxt.

ÖSTERSJÖUTMANINGEN

Helsingfors universitet har deltagit i Östersjöutmaningen sedan starten 2007. Samarbetet mellan universitetet och staden för att skydda Östersjön möjliggör såväl långsiktig utveckling tillsammans som nya försök och initiativ.

KLIMATPARTNERNA

är ett nätverk som Helsingfors universitet har medverkat i sedan starten 2012. Nätverkets medlemmar arbetar för ett koldioxidneutralt Helsingfors.

FÖR EN HÅLLBARARE VÄRLD GENOM NATIONELLT OCH INTERNATIONELLT SAMARBETE

HELSINGFORS UNIVERSITET MED OCH UTARBETAR UNIFIS TESER FÖR HÅLLBARHET OCH ANSVAR

Unifi, Finlands universitetsrektors råd, grundade 2019 en arbetsgrupp för hållbar utveckling och ansvarsfullhet, som Helsingfors universitet var ordförande för 2019–2020. Arbetsgruppens arbete konkretiseras i Unifs teser om hållbarhet och ansvar som publicerades i november 2020 och som utarbetades i samarbete med över fyrahundra medlemmar i universitets-samfundet. Teserna innehåller ambitiösa rekommendationer till åtgärder inom universitetens undervisning, forskning, förvaltning, samhällssamverkan och finansieringsmodell.

Läs teserna på Unifs webbplats: Teser om hållbar utveckling och ansvarsfullhet

År 2020 anslöt sig Helsingfors universitet till Climate Alliance, ett nytt internationellt nätverk för klimatforskning. Det internationella och mångvetenskapliga nätverket stärker Helsingfors universitets samarbete med andra världsledande universitet inom klimatforskning. Nätverkets centrala uppgift är att identifiera effektiva sätt att förmedla forskningsdata om klimatförändringen samt att intensifiera samarbetet med beslutsfattare och företag.

Helsingfors universitet godkändes i oktober 2018 som medlem i nätverket Climate Leadership Coalition, som utmanar företag och samhället att anpassa sig till klimatförändringen.

Global verksamhet, hållbarhet och ansvar förenas i universitetets Afrikaprogram. I slutet av 2020 publicerade universitetet sitt Afrikaprogram för 2021–2030. Det nya programmet bygger på att skapa och värna om långsiktiga partnerskap, främja studenters och forskares internationalisering samt utnyttja mångvetenskaplig forskning.

HELSINGFORS UNIVERSITET DELTAR I ATT UTLYSA KLIMATNÖDLÄGE

”Vi vill engagera oss allt mer i att tygla klimatförändringen med hjälp av forskningsbaserad kunskap och hållbar, ansvarsfull verksamhet. Åtgärderna kan inte vänta”, säger prorektor Tom Böhling.

Läs mer om utlysandet av klimatkrisläge på Helsingfors universitets webbplats.

A woman with short dark hair, seen from the back, is carrying a baby in a vibrant red and blue patterned sling. She is standing in a lush green field with tall grass and trees in the background. The image is slightly blurred, giving it a soft, natural feel.

LÄS MER OM FORSKNINGEN:

Att stärka kvinnors ställning effektiviserar det afrikanska jordbruket

För att de afrikanska småbrukarna ska kunna anpassa sig till de globala utmaningarna krävs nya färdigheter och att man stärker kvinnors egenmakt, visar en doktorsavhandling vid Helsingfors universitet. Klimatförändringen, den minskade biologiska mångfalden och befolkningsökningen hotar livsmedelssäkerheten i Afrika.

Läs mer om den här forskningen på Helsingfors universitets webbplats.

UNIVERSITETET SOM ÖPPET FORUM SAMT PLATTFORM FÖR HÅLLBARHETSDISKUSSIONEN

SUSTAINABILITY SCIENCE DAYS (SSD)

är Finlands största hållbarhetsvetenskapliga konferens, som Helsus och Aalto-universitetets Sustainability-grupp är värdar för tillsammans. SSD är en årlig mötesplats för inhemska och internationella experter inom hållbarhetsvetenskap. År 2019 samlades över 500 forskare och experter med intresse för hållbarhetsvetenskap på universitetets Centrumcampus och i Otnäs. Temat för dagarna var hållbara konsumtions- och produktionsmetoder.

VIIKKI SUSTAINABILITY RESEARCH SEMINAR

Finlands miljöcentral SYKE, Naturresursinstitutet Luke och Helsus ordnar månatligen ett gemensamt forskningsseminarium om hållbarhet, som samlar forskare och andra intresserade för att diskutera aktuella ämnen.

HELSUS BROWN BAG LUNCHES

är lunchträffar där deltagarna kan diskutera aktuella forskningsämnen. Föredraganden håller ett kort anförande, varefter frågan diskuteras informellt. Ämnena anknyter till Helsus forskningsteman och annat aktuellt inom hållbarhetsvetenskap.

HELSUS GLOBAL SOUTH ENCOUNTERS

är en seminarie- och debattserie som ska nyansera den kritiska forskningen inom hållbarhetsvetenskap. Under seminarierna identifierar man mångfalden och särdragen i det globala syd och för en kritisk diskussion om hur man inom hållbarhetsvetenskapen kan identifiera betydelsen av naturens, ekonomins, samhällets och metodologins avkolonisering.

HELSINKI ONE HEALTH-FORSKNINGSSEMINARIER

Nätverket Helsinki One Health är arrangör för ett månatligen återkommande forskningsseminarium. År 2020 behandlades flera hållbarhetsrelaterade teman, såsom antibiotikaresistens med utgångspunkt i gemensam hälsa, riskhantering inom livsmedelssäkerhet samt gemensam hälsa och förebyggande av framtida sjukdomar.

INEQ-FORSKNINGSSEMINARIER

Helsinki Inequality Initiative arrangerar det mångvetenskapliga forskningsseminariet Intersecting Inequalities varannan vecka. År 2020 behandlade forskningsseminarierna bland annat social ojämlikhet efter pandemin, sociala ojämlikheter i skolan och digital ojämlikhet i smarta städer. Dessutom anordnar INEQ internationella föreläsningar av kända forskare ungefär en gång i månaden.

VÅRA FORSKARE MEDVERKAR AKTIVT I VETENSKAPSPANELER

Helsus koordinerar den nationella **Expertpanelen för hållbar utveckling** (Hållbarhetspanelen) tillsammans med Naturresursinstitutet (Luke) och Finlands miljöcentral (SYKE). Panelen bidrar med vetenskapliga perspektiv och etiska reflektioner till det politiska beslutsfattandet och väcker samhällelig diskussion om hållbarhetsomvandlingen för att både miljöns och människans välbefinnande ska beaktas på ett socialt rättvist sätt.

Klimatpanelens sekretariat verkar vid Helsingfors universitet. Klimatpanelen främjar dialogen mellan vetenskap och politik inom sitt eget område. Panelen bidrar med rekommendationer till regeringens klimatpolitiska beslutsfattande och betonar den mångvetenskapliga synvinkeln inom klimatvetenskaperna.

Finlands naturpanel samlar in forskningsbaserad kunskap om biologisk mångfald till beslutsfattare, experter och medborgare. Naturpanelen är en oberoende vetenskaplig expertpanel som stöder planering och beslutsfattande inom naturpolitiken. Forskare vid Helsingfors universitet medverkar i alla tre paneler.

Våra forskare deltar också i arbete inom ramarna för Mellanstatliga panelen för klimatförändringar (IPCC), FN:s klimatkonvention (UNFCCC) och Mellanstatliga panelen för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (IPBES).

ILMASTOPYÖRRE – KONSTEN MÖTER KLIMATFÖRÄNDRINGEN

Centret för atmosfärvetenskaper (INAR) hr en konstkurator som koordinerar det mångvetenskapliga och tvärkonstnärliga projektet **Ilmastopyörre (Climate Whirl)**. Syftet med projektet är att väcka intresse och öka kunskapen om interaktionen mellan skogarna, atmosfären och klimatet, särskilt de nordliga barrskogarnas inverkan på klimatförändringen. Utställningen är permanent och öppnas sommaren 2023

TANKEHÖRNAN ÄR HÅLLBAR OCH ÖPPEN FÖR ALLA

Vid renoveringen av Tankehörnan, som startade sin verksamhet hösten 2017, utnyttjades flera hållbarhetsfrämjande lösningar. Målet var från första början att förena alla dimensioner av hållbarhet till en fungerande helhet. Universitetets tidigare förvaltningsbyggnad byggdes om till ett flexibelt utrymme, där man ordnar föreläsningar och workshoppar kring olika vetenskapsteman. Lokalerna främjar gemensamt lärande, nyskapande samtal och samarbete. Evenemangen och lokalerna är öppna för alla.

Den årliga evenemangsserien Hope for Globe bygger på att kunskap ger hopp. Evenemangen behandlar klimatförändringen, miljöfrågor och hållbar utveckling. Besökarna kan ta del av vetenskapens och toppforskarnas senaste lösningar på globala problem och lära sig om hur man gör hållbara val.

UTSTÄLLNINGEN "FÖRÄNDRING I LUFTEN" OCH GUIDNINGAR PÅ LUOMUS

Luomus utställning **Muutosta ilmassa** (förändring i luften) handlar om människans historia i en föränderlig värld – från en tillvaro med mammutar till dagens värld. Guidningen öppnar upp om klimatforskningen och hur vi kan lösa de utmaningar som är utmärkande för vår tid. Under 2017–2020 deltog nästan 4 000 unga och vuxna i utställningens guidningar, fastän guidningarna var få under coronaåret 2020.

TEMAN KRING HÅLLBARHET OCH ANSVAR I VÅR ALUMNVERKSAMHET

Under alumndagen 2017 med etisk dialog som tema diskuterade alumnerna etiska val och hållbart välbefinnande med universitetets personal och studenter. Alumndagen våren 2018 tog upp hållbar utveckling med en diskussion om hållbara val och välbefinnande. Temat för 2019 var AI och för 2020 kontinuerligt lärande.

Thinkfest 2020 samlade forskare och samhällspåverkare vid samma bord för att lösa en viktig fråga: hur kan omställningen till ett hållbart samhälle genomföras rättvist?

Bloggen **Voices for Sustainability** erbjuder forskare, studenter och andra experter en plattform för att lyfta fram sitt eget hållbarhetstänkande och presentera sitt arbete för en bredare publik.

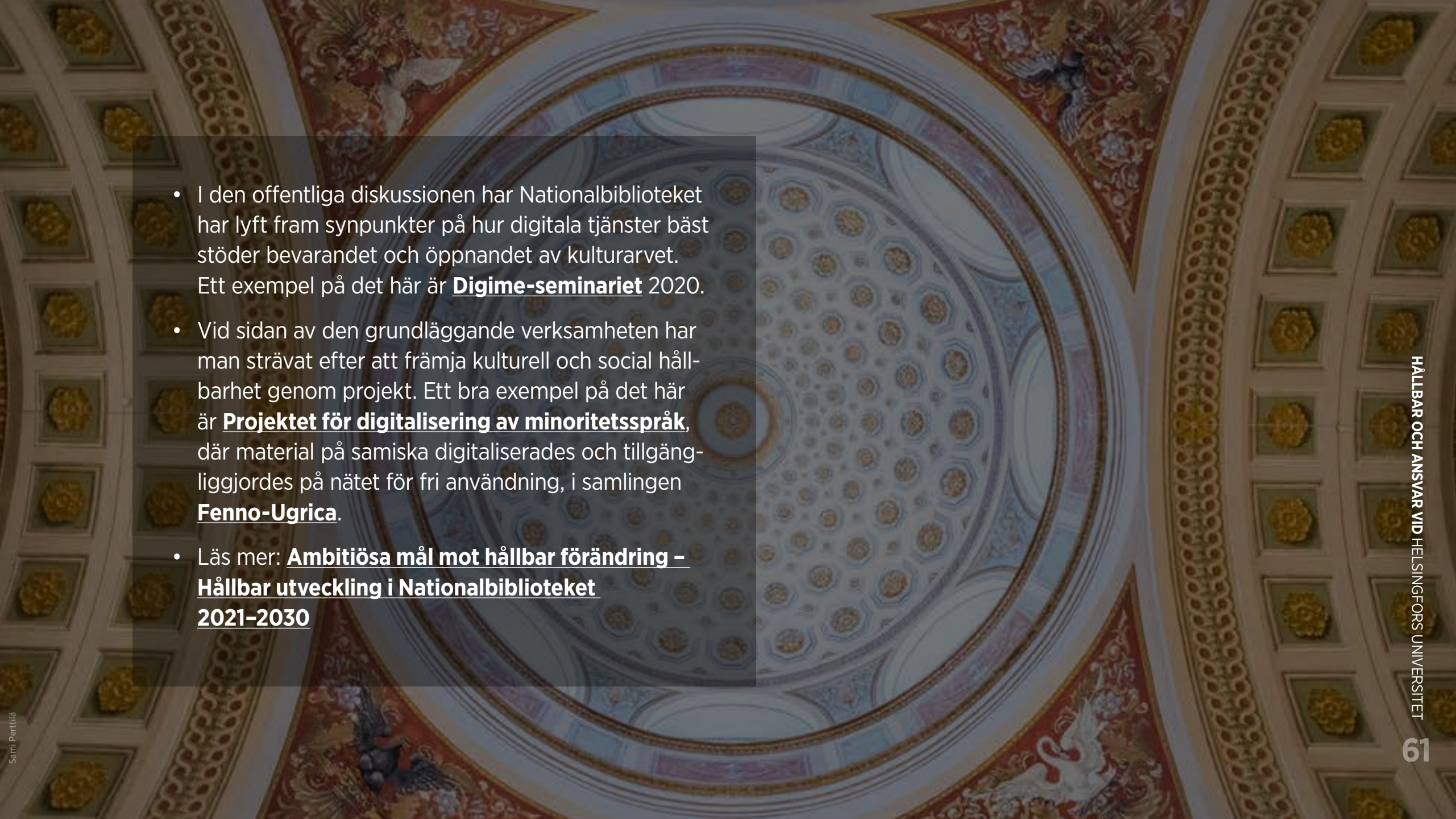
NATIONALBIBLIOTEKET STÖDER HÅLLBAR UTVECKLING INOM KULTURARVSFÄLTET

Nationalbiblioteket är en kulturarvsorganisation som är öppen för alla. Biblioteket betjänar medborgare, vetenskapssamfund och andra samhällsliga aktörer i hela landet. Nationalbiblioteket säkerställer tillgången till exemplar i kulturarvet som publicerats i Finland eller som gäller Finland, samt förmedlar och skapar information för forskare, studenter, medborgare och samhället.

Verksamheten främjar samhällets kulturella hållbarhet redan i sig, och målet är också att minska verksamhetens ekologiska fotavtryck och producera tjänsterna på ett ansvarsfullt sätt. Nationalbiblioteket deltar aktivt i dialogen om kulturarvssfältets teman som rör hållbar utveckling, och verksamheten stöder också intressegruppernas arbete för hållbarhet och ansvar.

Eveliina Kikkilä

-
- I den offentliga diskussionen har Nationalbiblioteket har lyft fram synpunkter på hur digitala tjänster bäst stöder bevarandet och öppnandet av kulturarvet. Ett exempel på det här är **Digime-seminariet** 2020.
 - Vid sidan av den grundläggande verksamheten har man strävat efter att främja kulturell och social hållbarhet genom projekt. Ett bra exempel på det här är **Projektet för digitalisering av minoritetsspråk**, där material på samiska digitaliserades och tillgängliggjordes på nätet för fri användning, i samlingen **Fenno-Ugrica**.
 - Läs mer: **Ambitiösa mål mot hållbar förändring – Hållbar utveckling i Nationalbiblioteket 2021-2030**

6 HÅLLBAR OCH ANSVARSFULL UNIVERSITETS- VARDAG

En hållbar och ansvarsfull universitetsvardag omfattar bland annat utveckling av förvaltningen, jämställdhets- och likabehandlingsarbete, främjande av en koldioxidneutral cirkulär ekonomi och biologisk mångfald samt ansvarsfull placeringsverksamhet.

VI UPPDATERADE UNIVERSITETETS VÄRDERINGAR

Universitetets värderingar uppdaterades i samband med planeringen av den nya strategin. Till de nygamla värderingarna valdes sanning, bildning, frihet och gemenskap, som utgör grunden för all vår verksamhet. Hela universitetssamfundet kunde delta i uppdateringen, och gemenskap togs med bland de fyra viktigaste värderingarna på samfundets begäran.

Under 2020 började vi implementera värderingarna i universitetssamfundets vardag genom att presentera dem och föra värdediskussioner i samband med många evenemang. Efter coronapandemin kommer diskussionen att fortsätta på våra värdecaféer, som har både kaffe och värderingar på menyn. Värdediskussionerna förenade och förenar även i fortsättningen alla i universitetssamfundet – oavsett roll, fakultet eller enhet – kring samma viktiga ämne.

SANNING
BILDNING
FRIHET
GEMENSKAP

JÄMSTÄLLDHET OCH LIKABEHANDLING SOM DEL AV VARDAGEN I EN MÅNGFALDIG OCH MÅNGSPRÅKLIG GEMENSKAP

Vi strävar aktivt efter att uppnå ett mer jämställt och jämlikt universitetssamfund genom att identifiera och avlägsna sådana förfaranden och strukturer som orsakar och upprätthåller ojämlikhet. Vi accepterar inte osakligt bemötande, mobbning eller trakasserier av något slag. Var och en i universitetssamfundet är skyldig att ingripa om något sådant förekommer i den egna arbets- eller studiegemenskapen.

Jämställdhets- och likabehandlingsplanen uppdaterades två gånger under strategiperioden 2017–2020. Stärkande av den sociala gemenskapen ägnades särskild uppmärksamhet under strategiperioden. En del av enheterna har haft välbefinnande- eller jämställdhets- och likabehandlingsgrupper. År 2020 hade man inklusion som årstema för jämställdhets- och likabehandlingsverksamheten, och i anslutning till det här ordnades olika evenemang för universitetssamfundet.

BIAS – UTBILDNING OM OMEDVETNA ATTITYDER

Utbildningar om omedvetna attityder (BIAS) genomfördes som pilotförsök hösten 2018 och hela 2019. Utbildningen utgår från dokumentet *Implicit Bias: A challenge to the meritocratic principle and to women's careers – And what to do about it*, som utarbetats av genusgruppen vid Förbundet för europeiska forskningsuniversitet (LERU). Syftet är att medvetandegöra deltagarna om deras egna omedvetna attityder. Utbildningen genomförs med sådana metoder som deltagarna senare själva kan utnyttja i sina egna arbets- eller studiegemenskaper.

VI DELTAR I HELSINKI PRIDE-VECKAN

Programmet som ordnas under den årliga Helsinki Pride-veckan är ett av de mest synliga evenemangen i universitetets likabehandlingsarbete beträffande sexuella minoriteter och könsminoriteter. Alla campus har traditionellt ordnat flaggning för jämlikhet, och dessutom har man ordnat evenemang vid universitetet som gäller likabehandling. Under det exceptionella året 2020 ordnades ett distansevenemang med temat Djärva förebilder vid universitetet och år 2019 var temat Vindar av förändring – polyfoni. Samma år arrangerades bokutställningen Pride – 50 vuotta liikettä i Kajsahuset.

MAIKKI FRIBERG-PRISET OCH ARBETSGEMENSKAPSPRISET

Maikki Fribergs jämställdhetspris och Arbetsgemenskapspriset som delas ut årligen är synliga och viktiga erkännanden för alla vid universitetet. Maikki Friberg-priset delas årligen ut för förtjänstfull verksamhet för jämställdhetens och likabehandlingens främjande vid Helsingfors universitet. Arbetsgemenskapspriset delas årligen ut till en person eller aktör som på ett förtjänstfullt sätt har främjat arbetshälsan. Alla i universitetssamfundet kan komma med förslag på pristagare.

STUDENTS OF COLOUR RY (SOCO)

Studentorganisationen har till syfte att stärka egenmakten hos högskolestuderande som hör till en etnisk eller synlig minoritet. Organisationen har grundats av studenter med mångkulturell bakgrund, och Helsingfors universitet stöder dess verksamhet. Syftet med verksamheten är att skapa kamratstöd och bredda representationen vid universitetet. SOCO ordnar många olika evenemang med låg tröskel, såsom kamratstöds- och filmkvällar, paneldiskussioner och workshoppar.

VI SAMARBETAR INTERNATIONELLT FÖR ATT FRÄMJA LIKABEHANDLINGI

Vi deltar och påverkar aktivt i gruppen Equality, Diversity and Inclusion (EDI) vid Förbundet för europeiska forskningsuniversitet (LERU). Inom gruppen har man bland annat behandlat rekrytering, och i samband med det ordnades ett pilotprojekt där man tillsatte observatörer i beredningsgrupper som arbetade med rekrytering till olika uppgifter, även vid Helsingfors universitet. År 2020 inledde åtta europeiska universitet ett samarbete i Una Europa-alliansen, där Helsingfors universitet är ordförande för Una Europa Diversity Council. Verksamheten fokuserar på att främja studenters jämlika möjligheter till rörlighet mellan universiteten och på att utbyta god praxis.

SMIDIGT PÅ TRE SPRÅK

Helsingfors universitets språkgrupper inrättades för att främja en enhetlig språkpraxis vid enheterna. Grupperna organiserade kampanjen Smidigt på tre språk. Kampanjen samlade exempel på praxis och metoder som kan användas i en trespråkig (finska, svenska, engelska) vardag. Alla vid universitetet uppmuntrades att sänka tröskeln för att använda främmande språk.

Helsingfors universitet är det akademiska flaggskeppet i ett officiellt tvåspråkigt samhälle. Vi upprätthåller och utvecklar en aktiv och fungerande tvåspråkighet. Den svenskspråkiga utbildningen motsvarar de krav som det tvåspråkiga samhället, arbetslivet och lagstiftningen ställer.

FRÄMJANDET AV UTBILDNINGS- MÖJLIGHETER FÖR INVANDRARE VID HELSINGFORS UNIVERSITET 2017–2020

Helsingfors universitet var ansvarig högskola inom SIMHE (Supporting Immigrants in Higher Education in Finland) under strategiperioden 2017–2020. Aktörerna som deltar i utvecklingen av SIMHE-verksamheten lanserade en webbplats (maamot.fi) som ger handledning och råd till dem som arbetar med personer med invandrarbakgrund. Även projektet AKVA grundades i samarbete för att utveckla den akademiska förmågan.

Under strategiperioden deltog vi också i Yrkeshögskolan Metropolias projekt **Osaaminen käyttöön Suomessa** där vi var med och utvecklade ett ekosystem för handlednings- och rådgivningstjänster i huvudstadsregionen samt i synnerhet en behörighetsutbildning för lärare inom småbarnspedagogiken.

Universitetets studenter och personal har möjlighet att använda **Tysta rummet** på olika campus för att främja sitt eget psykiska eller andliga välbefinnande. Läs mer om det här på **Instruktioner för studerande**.

Forskarnas expertis är till nytta i arbetet för jämställdhet och likabehandling i olika sammanhang och ur olika perspektiv – till exempel kan genusforskningen och forskningen om funktionshinder erbjuda sådana infallsvinklar.

I programmet **UniBuddy** kan en ny arbetstagare be om att bli vän med en annan som arbetar vid Helsingfors universitet. UniBuddy hjälper en internationell medarbetare och hens partner/familj att etablera sig vid universitetet och stifta nya bekantskaper.

HÅLLBARA CAMPUS

VI HAR FÖRBUNDIT OSS TILL TRE SAMHÄLLSÅTAGANDEN FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

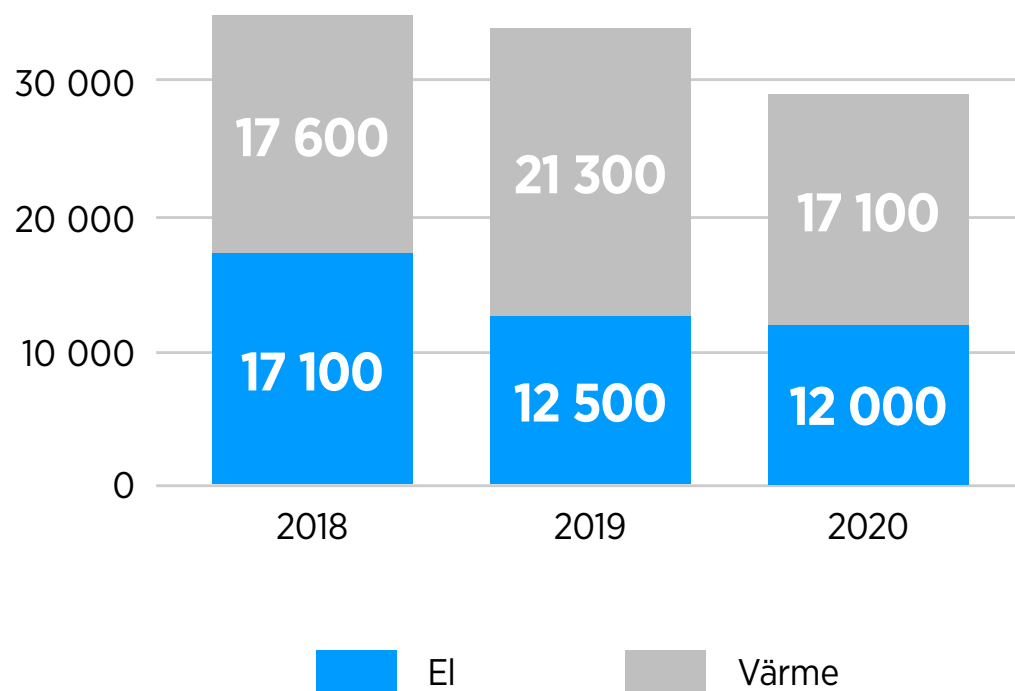
I sina åtaganden från 2015 har universitetet lovat att minska energi- och vattenförbrukningen i universitetsbyggnaderna med tio procent och producera minst fem procent förnybar energi på plats senast 2025. Dessutom har vi förbundit oss att främja utsläppssnåla och hälsosamma arbetsresor. Vi har till exempel ökat användningen av egen solkraft, byggt cykelparkeringar och börjat använda sådan programvara som underlättar distansarbete.

VI HAR ÖKAT VÅR ANVÄNDNING AV FÖRNYBAR ENERGI

Campus Vik har ett solkraftverk av betydande storlek i finsk jämförelse. Det mindre kraftverket vid Infocentret Korona byggdes redan 2016. Solpanelerna är placerade på universitetsbyggnadernas tak. Panelerna är sammanlagt cirka 3 500 och deras sammanlagda yta uppgår till cirka 5 600 kvadratmeter. Solelen från kraftverket matas in i Helsingfors universitets nät på Campus Vik. Produktionen från det utvidgade kraftverket beräknas täcka cirka fyra procent av den årliga elförbrukningen i fastigheterna på Campus Vik. År 2020 påbörjades byggandet av ett solkraftverk på Chemicums tak på Campus Gumtäkt.

Studentbyggnaden vid Tvärminne zoologiska station samt Lammi biologiska station värmdes nästan helt med sol- och jordvärme samt träflis år 2020.

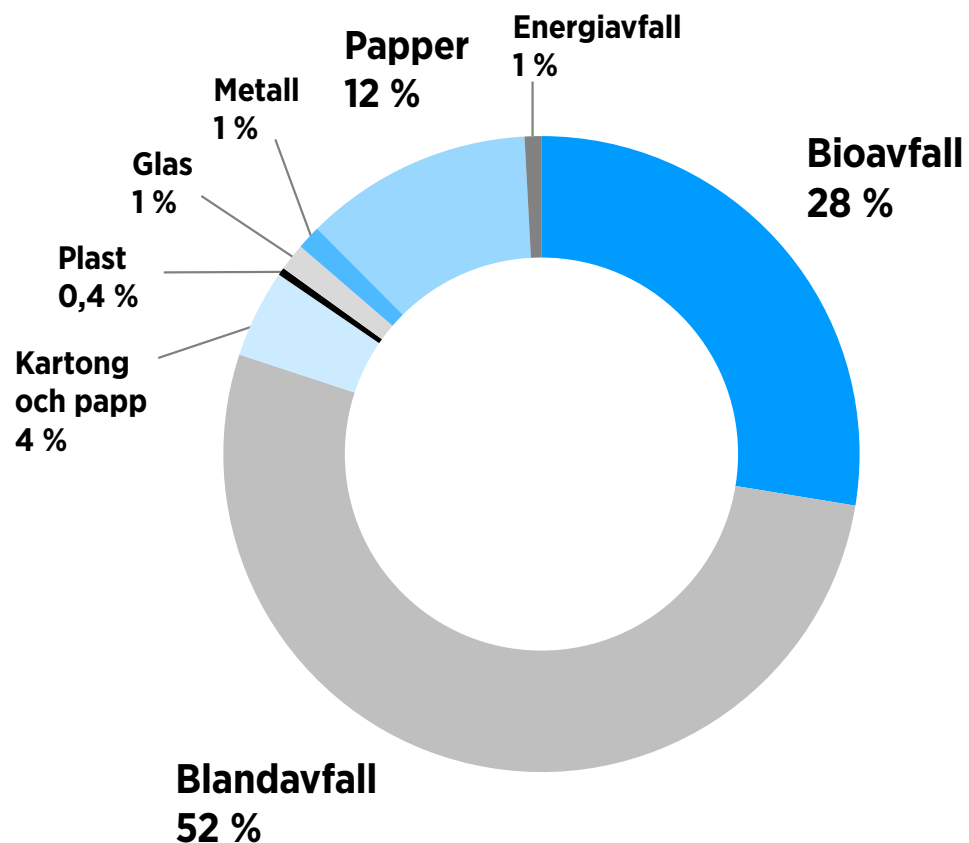
UTSLÄPP AV VÄXTHUSGASER (t CO₂e) FRÅN ENERGIANVÄNDNINGEN I UNIVERSITETETS BYGGNADER

Universitetets fastigheter har sedan 2019 omfattats av fastighetssektorns energieffektivitetsavtal (ETS 2017–2025). Avtalet förpliktar till att vidta åtgärder som minskar energiförbrukningen i fastigheter och gör det möjligt att ansöka om energistöd hos Business Finland för energibesparande åtgärder.

De minskade utsläppen 2020 beror delvis på att en stor del av medlemmarna i universitetssamfundet arbetade och studerade på distans på grund av coronarestriktionerna, särskilt våren 2020 och i slutet av året. Dessutom begränsade undantagstillståndet bland annat restaurangernas och Unisports verksamhet på campus.

ÅTERVINNINGSGRAD OCH AVFALLSMÄNGDER 2020

Tabell 5.

Avfallsmängder (ton)	2020
Bioavfall	262
Blandavfall	499
Kartong och papp	43
Plast	4
Glas	13
Metall	12
Papper	110
Energiavfall	8
Sammanlagt	950

Universitetets avfallsmängder har hållits på samma nivå. Flera projekt har genomförts i universitetsbyggnaderna för att utveckla avfallssorteringen. För att minska mängden blandavfall utarbetade man 2020 ett utkast till en plan där sorteringsmöjligheterna i kontorslokaler, entréhallar och personalrum utvecklas. Några av entréhallarna och personalrummen i pilotobjekten har fått separata sorteringspunkter. Utvecklingen och främjandet av avfallssorteringen fortsätter.

År 2020 genererade universitetets verksamhet 53 ton el- och elektronikavfall samt cirka 250 ton farligt avfall och specialavfall. Farligt avfall och specialavfall är avfall från laboratorier som orsakar kemisk eller biologisk fara, samt sådant avfall som avses i biproduktförordningen.

VI FRÄMJAR MILJÖVÄNLIGA ARBETSRESOR GENOM ATT FÖRBÄTTRA FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR CYKLINGÄ

Helsingfors universitet stöder cykling genom att erbjuda cykelställ och duschmöjligheter för personalen och studenterna. Alla universitetets byggnader har närbelägna cykelställ, och ställningar med ramlås har lagts till på campusområdena i den mån det är möjligt. Duschrum samt förvarings-skåp för cykelutrustning finns på alla campus. Vi främjar också placeringen av stadscykelstationer i anslutning till campus. Numera finns det fem sådana stationer på våra campus. Universitetet har också medverkat i cyklingskampanjen Kilotrikisa sedan 2016. Bilparkeringen har varit avgiftsbelagd på universitetsområdet sedan 2017.

ALLA CAMPUS ERBJUDER MÖJLIGHETER TILL CAMPUSODLINGN

Universitetet erbjuder möjlighet till campusodling för alla sina studenter och medarbetare. Odlingsintresset härrör sig från studenterna. De första odlingssäckarna placerades i centrum på Snellmanias och Topelias innergårdar 2013.

Läs mer om campusodling och börja odla.

Campus Vik har sedan 2011 följt WWF:s miljösystem **GREEN OFFICE**.

KLIMATUTSLÄPPEN FÖR FLYGRESOR 2018 HAR KOMPENSERATS genom ett Gold Standard-certifierat projekt i Kenya. Projektet pågår nära universitetets forskningsstation i Taita. År 2018 uppgick arbetsresorna via resebyrån CWT, som universitetet använder, till 52,3 miljoner flygkilometer, vilket genererade 4 503 ton koldioxidutsläpp.

Helsingfors universitet har en **ÅTERVINNINGS-TJÄNST FÖR IT-UTRUSTNING**, som är avsedd för avlägsnande och ansvarsfull återvinning av alla it-apparater och it-tillbehör som universitetet har skaffat. Universitetet skickar cirka 5 000 it-apparater för återvinning per år.

På kongressmottagningarna i universitetets huvudbyggnad har **ALL MATSERVERING VARIT VEGETARISK** sedan hösten 2018. UniCafe minskar dessutom matsvinnet genom att **SÄLJA ÖVERBLIVEN MAT BILLIGT** vid sina verksamhetsställen i universitetsbyggnaderna.

Medicinska fakulteten genomförde en **FRYSTÖMNINGSKAMPANJ**, där man tömde cirka tusen frysar på överblivna prover. På så sätt sparade man utrymme, frigjorde fryskapacitet och minskade elförbrukningen.

Helsingfors universitet bibliotek har effektiviserat sin lokalanvändning. De fysiska bibliotekslokalerna har utvecklats till lugna lärum samt till trivsamma gemensamma arbetsrum och lärmiljöer. Även Nationalbiblioteket har effektiviserat sin lokalanvändning och har under 2017–2020 avstått från 6 500 kvadratmeter för kontorsbruk och samlingar.

Mika Huisman

VÅRT MÅL ÄR ATT VARA EUROPAS LEDANDE OCH MEST ANSVARSFULLA PLACERARE I UNIVERSITETSVÄRLDEN

Helsingfors universitets placeringsverksamhet styrs av **principerna för ansvarsfulla placeringar** som universitetets styrelse godkände 2019. De grundar sig på FN:s principer för ansvarsfulla investeringar, som inbegriper miljöfaktorer, sociala faktorer och faktorer i företagens förvaltningssätt i samband med placeringar.

Vårt mål är att vara Europas ledande och mest ansvarsfulla placerare i universitetsvärlden. Ett viktigt etappmål på vägen till en koldioxidneutral portfölj är att avstå från investeringar i företag som producerar fossila bränslen. Företag som producerar fossila bränslen och företag som har fossila bränslereserver har tagits bort från alla våra globala aktieindexfonder. I fonderna finns inte heller företag som tillverkar eller erbjuder tobaksprodukter, kontroversiella vapen, vuxenunderhållning och hasardspel, eller andra företag som agerar i strid med FN:s **Global Compact-principer**.

VI BEAKTAR ANSVAR I BRED BEMÄRKELSE VID UNIVERSITETETS UPPHANDLINGAR

Vårt mål är att föregå med gott exempel när det gäller ansvarsfull upphandling. Vi beaktar miljömässiga, sociala och ekonomiska ansvarsrelaterade aspekter i så stor utsträckning som möjligt i våra konkurrensutsättningar och ramavtal. Alla våra avtalsleverantörer måste förbinda sig till samt följa minimiansvarskriterierna. För att utveckla vårt ansvar i upphandlingsprocesserna använder vi oss av en utsläppsrapport som gör det möjligt att granska koldioxidavtrycket på universitetets anskaffningar.

placerat i företag som producerar fossila bränslen i slutet av 2020

A photograph of four young people sitting on a wooden bench, all wearing bright yellow banana costumes with long, pointed hoods. They are looking towards the right side of the frame. The background is a chalkboard with various handwritten and printed text, including 'KUMPILA THIN COM NY', 'UUSIEN I NEWER'S', 'MAKER'S WORK', and 'TERKKO HEALTH'. A small potted plant is visible on the left. A semi-transparent text box is overlaid on the lower left of the image.

VI ÄR ETT FAIRTRADE-UNIVERSITET

Som ett rättvisemärkt Fairtrade-universitet har vi förbundit oss att främja användningen och tillgängligheten av Fairtrade-certifierade produkter i våra upphandlingar samt att öka universitetssamfundets medvetenhet om Fairtrade, och dess betydelse inom global produktion och konsumtion.

LÄS MER OM VÅRT ARBETE FÖR HÅLLBARHET OCH ANSVAR:

[Helsingfors universitets webbplats](#)

[Årsöversikter](#)

[Jämlikhet, likabehandling och tillgänglighet](#)

[Institutet för hållbarhetsvetenskap HELSUS](#)

[Principer för ansvarsfulla placeringar](#)

[Årsrapport om ansvarsfull placering 2019](#)

[Årsrapport om ansvarsfull placering 2020](#)

[Hållbarhets- och ansvarsrapport för Helsingfors](#)

[Universitetsfastigheter 2020](#)

[Hållbarhets- och ansvarsrapport för HY247 2020](#)

[Unifis teser om hållbar utveckling och ansvarsfullhet](#)

HELSINGFORS UNIVERSITET